

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Calvinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

1. Simile est regnum cælorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

eo quòd alijs indicare non vellet: in hac, inquam, varia respon-
sione Patrum probabilior hæc vltima est, quia Christus tum
Apostolorum curiositatem hoc verbo corrigere, tum nostrâ
expectationem suspensam tenere voluit, vt semper illum diem
timeremus. Communior tamen & magis recepta sententia
est, quòd Christus vt homo & secundum facultatem huma-
næ naturæ istud ignorabat. Tamen enim in Verbo omnia
videbat, tamen non ex humanæ, sed ex diuinæ suæ naturæ vi
ac facultate eam perspicentiam habebat. Christus autē hoc
loco communem sibi cum Angelis huius rei ignorantiam
tribuens, satis docet de seipso vt mortali creatura iuxta hu-
manam naturam loqui, non de se vt Verbo ac filio Dei na-
turali. Verbum illud, *solus Pater*, quia agitur de eo quod se-
cundum essentiam Deo conuenit (vt de scientia) non autem
secundum originem, idcirco alias personas diuinas non ex-
cludit, vt docent Cyril & Athanas. locis citatis, & D. August.
contra Maximinum lib. 3. cap. 13.

IN MATTHÆI CAP. XXV.

1. *Simile est regnum calorum decem virginibus,
quæ accipientes lampades suas exierunt
obuiam sponso.*

VT huius insignis parabolæ fœda per hæreticos
corruptio clarius postea diluatur, veram eius &
genuinam applicationem præmittemus. Christus *Parabola
explicatio.*
est sponsus, qui vel in vltimi iudicij die tanquam
sponsus in hunc mundum secundò veniet, vt Ecclesiam totam
fidelium sibi olim desponsatam accipiat in vxorem, id est, in
æternæ beatitudinis gaudiis eam sibi copulet; vel in hora
mortis cuiusque ad iudicium particulare venit, vt de nuptiis
aliquid statuat. Decem virgines omnes significant fideles
(sicuti infideles in Scripturis vocantur adulteri, & dicantur
fornicari à Deo) & consequenter ipsas propriè dictas virgi-
nes: vt propterea nec incongruè in festo SS. Virginum hoc
Euangelium legatur, nec Hieronymus pueriliter (vt garrit
hoc loco Calvinus) sed prudenter ad virginittatis laudem hæc
parabolam accommodauerit. Lampades ardentes fidem *Bonorum
operum
studium.*
significant aliqua bona opera operantem, & sic lucentem co-
ram hominibus, quatenus aliqua Dei mandata seruantur, &
sine scandalo viuitur: Oleum in vasis significat excellentiora
ope

1. Petr. 4.
Iac. 2.
2. Tim. 1.

opera charitatis in Deum, & misericordiae in proximum, quae per modum prouisionis in futurum Dei iudicium prudentes fideles magno studio praestant, ut misericordiam inueniant in die iudicij: *Charitas enim operit multitudinem peccatorum, & iudicium sine misericordia ei qui non facit misericordiam*: & quia Onesiphorus Paulum refrigerauit, eum in carcere uisitans, & liberaliter illi subministrans, orat pro illo Paulus: *Dixit illi Dominus inuenire misericordiam à Domino in die illo*. Patruae uirgines fideles sunt qui huiusmodi bona opera negligunt, sperantes se diu uicturos, nec tam citò ad iudicium uenturum Christum; aut certè existimantes non esse sibi necessariam huiusmodi prouisionem. Christo autem suum aduentum differente, dormiunt & moriuntur interea omnes. Repentinus tamen tandem erit eius aduentus quasi media nocte, & nemine expectante. Eo autem ueniente, operibus misericordiae pleni lætantes Christo occurrent. Desideriosi fideles & bonis operibus uacui uehementer dolebunt, uidentes lumen suum deficere, id est, bonorum operum curam sufficientem sese non suscepisse, & aliorum quidem meritis iuari optabunt: sed illud nimis serum tunc erit, quia & ipsi iustissimi non habebunt nisi quae ipsis sufficiant, & desideriosi illi seipsum condemnabunt, quod melius sibi non prospexerint, ut iam de emendo oleo cogitare debeant. Reliquae parabolae partes ad rem parabolae non pertinent, sed ipsi tantum exemplo parabolae complenda subseruiunt, nisi quod *clausa ianua* significat excludere esse à uita aeterna faturos & desideriosos credentes. Hæc genuina, aperta, & simplex est huius parabolae applicatio, conclusioni, quam Christus facit, maximè conformis, qua dicit *Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam*, id est: Prudenter & tempestiue prospicite uobis de oleo misericordiae, & de operibus charitatis, ut parati sitis occurrere Christo, & stare ante tribunal eius, ubi omnes accipient secundum opera sua: quia hora aduentus eius siue per mortem cuiusque, siue in generali iudicio, incerta est.

Corruptela
Caluina-
na de sola
fide.

At uerò Caluinus hanc parabolam exponens seu expurgans uerius, de bonorum operum studio nihil dicit; sed uel actoris animum aliò auertat, ad solam in fide perseverantiam hortari hic Christum docet. Eodem (inquit) *rendit hæc exhortatio quo superior, propriè tamen addita est ista parabola ut fideles ad perseverantiam confirmet*. Superiorem parabolam intelligit, in qua Christus dixit, Luc. 12. (quem locum huius parabolae præmittit Caluinus) *Sint lucernæ ardentes in manibus*

nibus
nit
para
uig
cern
verc
Quo
rabo
oper
sti se
sic in
quat
fraus
stari
liuier
lang
Hun
docu
litie
re no
fnis,
facin
fs, in
non
const
nia
Add
Chri
loca
in ill
stria,
non
pellu
ur,
tit,
habe
aliog
est
rant
mar
in bo
ticus

nibus vestris. Lucernas autem ardentem (ait Calvinus) opponit Christus ignorantiae tenebris: & huic sententiae respondet parabola, quae paulo post sequetur apud Matthaeum de decem virginibus. Haec ille. Vult igitur hoc loco Calvinus per lucernas seu lampades ardentem fidei lumen intelligi; per oleum verò quo fatuae virginem carebant, perseverantiam in fide. Quod ille quidem aperte non dicit, quum in tota huius parabolae explicatione vaser haereticus nec de fide nec de bonis operibus expressè loquatur: sed referendo se ad priorè Christi sententiam de lucernis ardentibus, satis ostendit à suis se sic intelligi velle, quòd non nisi de perseverantia in fide loquatur. Totam eius explicationem subiiciam, ut haec eius fraudulenta tractatio magis appareat. Verbis superius allatis statim subiungit. *Noverat Dominus quàm propensa sit ad molliem hominum natura: atque ut plurimum fieri non modo ut languescant longo temporis tractu, sed subito fastidio deficiant. Hunc morbum ut corrigeret, discipulos non probe munitos esse docuit, nisi tolerantia in longum tempus illis suppetat.* De molliem malorum & de tolerantia bonorum loquitur, sed qua in re non exprimit. Sequitur. *Vbi cognitus fuerit hic parabola finis, non multum in minutis argutijs laborandum erit, quae nihil faciunt ad Christi mentem. Multum se torquent quidam in vasis, in lucernis, in oleo. Atqui simplex & genuina summa est, non sufficere alacritati exigui temporis studium, nisi infatigabilis constantia simul accedat.* Rursum ad unam constantiam omnia refert; sed in quo haec constantia consistit, nihil dicit. Addamus reliqua. *Hoc autem aptissima similitudine explicat Christus. Paulo antè hortatus fuerat discipulos ut per obscura loca & caliginosa iter facturi lucernis instructi essent: (scilicet in illis verbis, Luc. 12. Sint lucerna ardentem in manibus vestris, quod de fide in animo, quae tenebras ignorantiae expellit; non de luce bonorum operum in manibus, quae peccata expellunt; exponit ibi Calvinus.) Sed quia nisi oleum suggeratur, paulatim arefcit lucerna elychnium, & lumen suum amittit, iam dicit Christus assidua virtutis subministracione opus habere fideles, qua lumen in eorum cordibus accensum foueat, alioqui fore ut in medio spatio deficiat eorum alacritas.* Haec est tota Calvinii de sensu huius parabolae explicatio. Tolerantiam, constantiam, & alacritatem doceri à Christo affirmat, ne in medio spatio deficiamus. Sed qua in re, in fide an in bonis operibus? De neutro expressè loquitur vaser haereticus. Nunc tamen aliquid in fine adiecit, quod cum non nisi

de

de fide loqui necessariò conuincit. Ait prius quidem docuisse Christum, *opus fuisse contra ignorantia tenebras lucerna fidei*: hic autem docere Christum, *opus esse assidua virtutis subministratio, ut lumen in cordibus accensum foueatur*. Quod est hoc lumen in cordibus accensum, nisi lumen fidei, quod omnes ignorantia tenebras dispellit? & quæ est hæc virtutis subministratio assidua ad fouendum hoc lumen, nisi diuinæ gratiæ perpetua auxilium? An virtutis nomine hoc loco, pietatis & bonorum operum studium Calvinus intelligere potest? Atqui nec est in nobis vlla bonorum operum subministratio, sed exercitatio & executio; nec lumen fidei bonorum operum studio iuxta Calvinum accenditur, sed forti & firma persuasione benevolentia Dei erga nos inflammatur. Virtutis in nos cuiuslibet subministratio alia non est quam à Deo ipso, *qui dat omnibus affluenter, nec improperat*. Ergo iuxta Calvinum sensus parabolæ hic est, lampades ardentes esse fidem, oleum in lampadibus esse virtutem à Deo subministratam, qua fides accendatur: Christum autem hortari ut constantes atque alacres in fide simus ex virtutis & gratiæ diuinæ subministratio assidua.

Jacob. 1.

*Corruptela
Caluina-
na resu-
tatur.*

Quis non videt totum parabolæ sensum penitus corrum-
pi, funditusque subuerti? Dicuntur fatuæ virgines quæ oleum
non acceperunt in vasis suis, unde lampades reficeret, & hoc
nomine clausa ianua excluduntur, quia veniente sponso oleo
carentes lampadas ardentes non habebant. Queratur à Cal-
uino cuius culpa erat, quod oleum in vasis non habebant.
Negare non potest fatuarum hanc culpam fuisse. An verò
culpa nostra est, si virtutem gratiæ suæ Deus nobis perpetuò
non subministrat? Nec culpa nostra hæc est, nec Dei: quia
nec Deus eam teneret perpetuò subministrare; nec nostra
culpa esse potest eo carere, quod habere in potestate nostra
non est. Culpa sanè nostra est, & grauissima culpa, *quod Dei
gratiam in vacuum accipimus, quod gratia Dei desumus, vel,
ut Beza vertit, quod à gratia Dei desicimus*. Denique quod
ea non rectè vramur, faciendo fructum gratiæ & spiritus Dei.
Et hæc erat fatuarum virginum culpa, quod fructus gratiæ
Dei, bona charitatis opera, non habebant, quibus fidei lam-
padas semper reficerent. Tametsi enim per peccatum non
amittitur fides, lumen tamè fidei per peccatum extinguitur,
quia per ludem bonorum operu n *lucet lux fidei coram homi-
nibus, & glorificatur in illis Deus*. Nec excluduntur clausa
ianua fatuæ virgines, quia lampadas non habebant, sed quia

Matth. 5.

extin-

extinctas lampadas gerebant. Fidem habuerint, sed luce bonorum operum carebant. *Non ostendebant fidem suam ex operibus bonis*, ut Iacobus loquitur. Quare Christus illis dicit, *Nescio vos*, eodem videlicet verbo vsus quo alibi apud Lucam. *Nescio vos unde sitis, discedite à me omnes operarij iniquitatis*. Deinde habere lampadas extinctas, non est defectus lampadis, sed defectus olei. Non est defectus fidei, sed defectus charitatis, vel operum charitatis & misericordiae, per quae lucet ac splendet egregiè fidei lampas. Nihil ergo hoc loco Christus de tolerantia aut constantia aut alacritate fidei (quae solam semper in Euangelio Calvinus commendari vult) sed de luce bonorum operum necessaria, & contra eorum defectum disputat: *Vigilare* iubet, id est, prudenter & tempestiuè sibi quemque prospicere de oleo charitatis & operum misericordiae, ne Christo ad iudicium veniente, huiusmodi oleo carens, ideòque lampadem extinctam gerens, fidem aut nullo bono opere, aut etiam propriis misericordiae ac charitatis operibus non lucentem adferens, à conuiuio nuptiali excludatur. De perseverantia aut constantia fidei nullus hinc sermo.

Obiicit hoc loco Calvinus, circa verba illa, *Ite potius ad vendentes, & emite vobis, inferre ex illis Papietas, virtutibus nostris atque industria acquiri perseverantia donum*. Moxque concludit, *non aliam esse comparandi rationem, quam ut fide recipiamus quod nobis oblatum est*. Sed quod de Catholicis dicit, purum mendacium est. Nec de perseverantiae dono disputare hinc Christum docent Catholici (sinit hoc sibi Calvinus priori suo figmento conformiter) nec vsquam docent perseverantiae donum vllis meritis acquiri. Coronam vitae aeternae bonorum operum mercedem esse iuxta scripturas Catholici docent: de perseverantiae dono idem non docent. Nec quum merita docent, suas virtutes suamque industriam praedicant, sed dona Dei & gratiae eius, quae virtutum omnium in iustis causa semper cooperans & principalis est. *Donum autem perseverantia fide comparari, recipiendo videlicet per fidem quod nobis oblatum est*, ut hinc Calvinus affirmat, stultitiam & dementiam Plagianam superat. Donum quippe perseverantiae quocunque tandem actu nostro comparari, Pelagianum est. Si enim donum est, & quia donum est, merè gratuitum est. Datur igitur gratuito, non comparatur fide. Deinde si recipiendo per fidem oblatum perseverantiae donum, illud à nobis comparatur, certè actu fidei nostrae illud donum comparatur. Recipere enim per fidem, actus fidei est,

Iacob. 2.

Luc. 13.

est, & quidem actus simplicissimus, quum nisi simplicem mentis assensum denotet. Quod si demens & blasphemus Pelagius fuit, qui virtutum & bonorum operum exercitio perseverantiam in bono promereri nos posse existimavit; quanto dementior Calvinus, qui vno simplici mentis assensu donum illud comparari posse affirmat? Ceterum perseverantiae donum nec actibus omnium virtutum, nec villo actu fidei comparatur, sed putum atque gratuitum Dei donum est, ut latissime docet Augustinus, quem omnes Catholici hac in parte sequuntur. Quod vel ex Concilij Tridentini doctrina intelligere potuit Calvinus, ubi dicitur, *Perseverantia munus aliunde haberi non posse, nisi ab eo qui potens est eum qui stat statuere ut perseveranter stet, & eum qui cadit restituere.* Sed haec est perpetua Caluini inscitia ac temeritas. Taxandi Catholicos libidine ac impetu dum praecipit fertur, non intelligit neque quae loquitur, neque de quibus affirmat. Hanc parabolam variè quidem exponunt Patres. Alij enim per oleum in vasis, intelligentiam gratiae Dei in cordibus & humiliter de seipso sentire, ut Augustinus; alij verbum doctrinae, ut Origenes; alij boni operis fructum in genere, ut Hilarius Can. 25. alij opera charitatis & misericordiae, ut Chrysostomus. Sed de subministratione gratiae ut in fide constanter perseveretur, nemo hactenus exposuit. Soli hodie haeretici Evangelicas parabolas, quae pietatis & bonorum operum studium docent, ad solius fidei commendationem impie vertunt.

15. *Vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij vero unum, unicuique secundum propriam virtutem.*

*Pelagiana
dementia
Catholicis
falso obie-
cta.*

*Sess. 5.
cap. 7.*

Catholicos hoc loco calumniatur cavillator Calvinus, & dementiae planè Pelagianae accusat, Catholicae doctrinae vel ignarus magister, vel conuicator maledicus. Sic enim in hunc locum scribit. *Ridiculi sunt Papista dum hinc colligunt singulis conferri Dei dona secundum meriti sui modum.* Ac haec Catholicorum, quos ille Papistas vocat, doctrina nunquam fuit, Pelagianorum erat, qui primam gratiam secundum merita nostra dari impie sentiebant. Quae sit Catholicorum citata gratiam Dei iustificantem doctrina, Concilium Tridentinum expressit, in haec verba. *Iustitiam in nobis recipimus unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem.* Docet Deum partiri singulis suam gra